

Kære medlemmer af Miljø- og Fødevarerudvalget
(brevet er også sendt til Udvalget for småøer)

Omø, 28. januar 2021

Småøernes affaldsproblematik

Sammenslutningen af Danske Småøer vil hermed rejse problematikken om sortering og afhentning af affald, som lige nu er blevet aktuel i forbindelse med den nye affaldsbekendtgørelse (som er trådt i kraft 1.1.2021), samt den igangværende høring om handleplan for cirkulær økonomi.

Affaldsbekendtgørelsen og handleplanen indeholder begge undtagelser for affaldsafhentning på små øer med under 200 beboere. Hvor man i resten af landet med den nye bekendtgørelse indfører en henteordning (ved den enkelte husstand) af diverse affaldskategorier, indskrives der for de små øer med færre end 200 beboere en undtagelsesmulighed for kommunen, så kommunen i stedet kan vælge at etablere en bringeordning (det er ikke defineret, om det er en bringeordning til et sted på øen, eller det er til fastlandet).

Sammenslutningen af Danske Småøer mener, at undtagelsen er både uhensigtsmæssig og urimelig for øerne, deres beboere og de gæster, øerne får. I værste tilfælde efterlades øerne som tilbagestående områder og giver indtryk af, at miljøhensyn ikke har betydning her – stik imod det øerne faktisk står for: ren natur og lokalsamfund, hvor man kerer sig om miljøet.

Sammenslutningen af Danske Småøer havde med den nye affaldsbekendtgørelse og handlingsplanen for cirkulær økonomi håbet på, at alle vores medlemsøer ville blive sikret en bæredygtig ordning, til fordel for miljøet - også lokalt på de helt små øer. Det var en oplagt mulighed for at få øerne opdateret på affaldsområdet fx også i forhold til de manglende storskraldsordninger, der eksisterer i dag på nogle øer. Nu ser vi desværre tværtimod en forskelsbehandling af øboere udelukkende begrundet i deres bopæl.

Sammenslutningen af Danske Småøer opfordrer til at handleplanen for cirkulær økonomi og den tilhørende affaldsbekendtgørelse ændres, og vi deltager meget gerne i en dialog om emnet og de mulige løsninger, der kunne være for øerne.

En uddybning af problematikken findes i vedhæftede høringssvar af 22.1.2021 til handlingsplanen om cirkulær økonomi og, som bilag til den, vores tidligere høringssvar til affaldsbekendtgørelsen fra efteråret 2020.

Med venlig hilsen

Dorthe Winther

Formand
Sammenslutningen af Danske Småøer
Hov Agre 8
4245 Omø

Til
Miljøminister Lea Wermelin
Miljø- og Fødevarerministeriet
Kopi til Folketingets Udvalg for Småøer

Omø, 22. januar 2021

Hørings svar til Handlingsplan for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032

I miljøministerens forord til handlingsplanen hedder det: *Og vi skal alle bidrage til at sortere mere affald. Regeringen gør det nemmere at sortere – både i hjemmet og på arbejdspladsen. Konkret vil alle få afhentet 10 typer affald tæt ved husstanden. Sorteringen og indsamlingen strømlines, så det bliver ens over hele landet - uanset om du er derhjemme, på arbejde eller på farten. Det nytter at sortere affald, da der kommer nye, gode produkter ud af det. Det ansvar skal vi alle tage på os.*

Sammenslutningen af Danske Småøer må desværre konstatere, at dette ikke kommer til at gælde de helt små øer med færre end 200 indbyggere. Det er vi meget uforstående overfor (set i lyset af ovennævnte) og finder, at det er helt forkert og et meget uheldigt signal at sende.

I affaldsbekendtgørelsen, der var i høring frem til 1. oktober 2020 er der indskrevet en række undtagelsesmuligheder ift. affaldsafhentning, som kommuner kan bruge for øer under 200 indbyggere. Sammenslutningen af Danske Småøer har i vores hørings svar til affaldsbekendtgørelsen gjort rede for de u hensigtsmæssigheder, vi mener, der er i bekendtgørelsen (se høringsbrev nedenfor).

Vi kan i *Høringsnotat om affaldsbekendtgørelsen* af 9. december 2020 læse, at miljøministeren desværre ikke finder, at vores redegørelse giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen, og vi kan konstatere, at u hensigtsmæssighederne nu også er gentaget i handlingsplanen.

Det er i affaldsbekendtgørelsen ikke klart, om man med en bringeordning på ikke brofaste øer mener, at beboerne selv skal bringe affaldet til en genbrugsstation på øen, eller om de skal bringe affaldet helt til fastlandet. Uagtet at der i begge tilfælde gøres forskel fra resten af befolkningen, som får afhentet affaldet ved husstanden, er der en stor forskel på, om man som øbo har mulighed for at aflevere sit affald i et sorteringsanlæg på øen eller selv skal bringe det til fastlandet og sortere det der. Vi mener som *minimum*, at der bør være mulighed for at aflevere affaldet i et anlæg på øen.

Af det ovennævnte høringsnotat fremstår det desværre, som om man med en bringeordning mener, at affaldet skal bringes til fastlandet af øboerne selv. Der står med henvisning til vores hørings svar:

Citat¹: Foreningen af Danske Småøer ønsker, at der skal være krav om henteordninger også på mindre øer.
Miljøministeriets svar:

Der er forud for udkast til bekendtgørelsen lavet undersøgelser, der belyser forhold på øer med få beboere. Disse undersøgelser peger på, at visse små ikke-brofaste øer har lokale fysiske forhold og bådforbindelser til fastlandet, der kan vanskeliggøre etablering af henteordninger ved husholdningerne. På den baggrund er der givet mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan erstatte en hente-ordning med en bringe ordning på ikke-brofaste øer med under 200 beboere. Bekendtgørelsen sætter ingen begrænsninger for, at der kan

¹ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/b0c02523-76ac-4c05-aac9-d0c5b2abf720/H%C3%B8ringsnotat.pdf> – se side 10

etableres henteordninger for husholdningsaffald på øer med under 200 beboere. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer. Citat slut.

Sammenslutningen af Danske Småøer mener, at dette nødvendigvis må revurderes: Netop konstateringen af "at visse små ikke-brofaste øer har lokale fysiske forhold og bådforbindelser til fastlandet, der kan vanskeliggøre etablering af henteordninger ved husholdningerne" understreger hvor u hensigtsmæssigt det er at lægge denne opgave over på den enkelte øbo! Samtidig strider det mod artikel 174 i EU's Lissabon traktat, der netop peger på, at der skal tages særligt hensyn til geografisk udsatte områder – så som småøer.

Øerne har muligvis kun et lille antal faste beboere, men øerne besøges tillige af mange fritidshusgæster og sommerhusejere samt flere og flere turister, der alle producerer affald. Desuden er erhvervslivet på øerne, som med den nye ordning selv skal skaffe sig af med deres sorterede affald og storskrald, udsat for en urimelig og omkostningstung forskelsbehandling ift. fastlandet.

Det er helt urimeligt at de helt små øer, der ofte er udlagt til særlig sårbare områder ift. naturbeskyttelse, efterlades i et gammelt system, hvor affald i sidste ende ikke vil blive sorteret.

Øboere er også optaget af og vil gerne medvirke til et bedre miljø, en grønnere verden og en udvikling af den cirkulære økonomi – det er ikke rimeligt, at de i realiteten fratages denne mulighed. Der er ydermere en risiko for at øerne vil blive opfattet som utidssvarende områder, hvor miljøsvineri stadig hersker.

Med den nye affaldsbekendtgørelse og handlingsplanen for cirkulær økonomi havde Sammenslutningen af Danske Småøer håbet på, at alle vores medlemsøer ville blive sikret en bæredygtig ordning, til fordel for miljøet - også lokalt på de små øer. Det var en oplagt mulighed for at få øerne opdateret fx også i forhold til manglende storskraldsordninger på nogle øer.

Nu ser vi desværre tværtimod en forskelsbehandling af øboere udelukkende med begrundelse i deres bopæl – et argument der med henvisning til at det ikke er lovmedholdeligt netop ikke godtages i andre sammenhænge (eksempelvis når der er et ønske fra øerne om at kunne reservere pladser på færgen til fastboende).

Vi opfordrer til at Handleplanen for cirkulær økonomi og den tilhørende affaldsbekendtgørelse ændres, og deltager gerne i en dialog om emnet og de mulige løsninger, der kunne være for øerne.

Med venlig hilsen

Dorthe Winther

Formand

Sammenslutningen af Danske Småøer

Hov Agre 8

4245 Omø

Bilag: Høringssvar til affaldsbekendtgørelsen af 25. september 2020

Til
Miljø- og Fødevareministeriet
Kopi til Folketingets Udvalg for Småøer

Omø, 25. sept. 2020

Høringsvar til udkast til bekendtgørelse om affald (affaldsbekendtgørelsen) og udkast til bekendtgørelse om Affaldsdatasystemet

På de danske småøer er man i mindst lige så høj grad som i resten af samfundet optaget af miljøet og herunder af affaldssortering og genanvendelse. Der er dog nogle naturskabte vilkår, der gør, at man som øbo fx ikke lige så enkelt kan køre til en genbrugsstation, som beboere på fastlandet kan. Dette bør ikke gøre affaldssorteringen på øerne dårligere!

Derfor opleves det som en stor forskelsbehandling, begrundet i bopæl, når der i affaldsbekendtgørelsen lægges op til, at kommunen kan etablere en bringeordning *på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere i hele kalenderåret* for en række affaldskategorier.

Sammenslutningen af Danske Småøer² oplever netop, at man ikke må forskelsbehandle på baggrund af bopæl i en række andre sammenhænge (eksempelvis må der ikke forhåndsreserveres et antal pladser til øboere på færgerne), hvorfor det forekommer urimeligt at man i denne sammenhæng gerne må forskelsbehandle på baggrund af bopæl.

Sammenslutningen af Danske Småøer har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen:

- I forbindelse med bringeordningerne fremgår det ikke klart, om der er tale om en ordning, hvor affaldet kan afleveres centralt på en genbrugsplads på øen, eventuelt med mulighed for lokal genanvendelse på øen – eller om der kan blive tale om, at man som privat person skal fragte affaldet til fastlandet. **Sidstnævnte mulighed finder Sammenslutningen af Danske Småøer helt urimelig**, og desuden ikke fordrende for at opnå succes med affaldssorteringen, til skade for de små øers miljø.

Sammenslutningen af Danske Småøer påpeger, at bringeordninger på øerne vil gå ud over især de mange ældre borgere på øerne, der kan få svært ved selv at bringe affaldet til genbrugsstationerne. Dette vil naturligvis blive et endnu større problem, hvis bringeordningerne indebærer, at man privat skal fragte affaldet til fastlandet.

Bringeorordninger – hvad enten det er til en opsamlingsplads på øen eller til fastlandet – vil i øvrigt kræve, at man har eller har mulighed for at låne en bil, hvilket er urimeligt.

Sammenslutningen af Danske Småøer mener således, at de i §§ 21-28 nævnte affaldskategorier også på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere bør indgå i en henteordning. Det gælder følgende affaldskategorier:

- Papir
- Pap
- Glas
- Metal
- Plast
- Mad- og drikke kartoner
- Farligt affald
- Tekstil

² Sammenslutningen af Danske Småøer er en interesseorganisation for følgende 27 ikke-brofaste øer: Agersø, Anholt, Askø-Lilleø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejød Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø, Aarø. Øernes indbyggertal varierer mellem 8 og ca. 800 fastboende.

- Med det nye affaldsdirektiv bliver det forbudt at afbrænde haveaffald (undtagen til Skt. Hans). I § 29 beskrives at kommunalbestyrelsen skal etablere en indsamlingsordning for særskilt indsamling af haveaffald fra husholdninger samt sikre en høj reel genanvendelse af det indsamlede haveaffald.

Sammenslutningen af Danske Småøer finder det afgørende at haveaffald kan afleveres på øen, og ikke i en bringeordning til fastlandet. Dette skal gælde **alle Sammenslutningens 27 ikke-brofaste øer**, uanset indbyggertal. Vi opfordrer samtidig til, at man etablerer en ordning til genanvendelse af haveaffaldet på øerne, eksempelvis ved flisning eller kompostering på en grenplads. Det er ikke bæredygtigt at transportere containervis af haveaffald med færger, hvis det kan genanvendes på øen.

- I §§ 30 - 31 beskrives at *kommunalbestyrelsen skal etablere en indsamlingsordning for*
- PVC
 - Affald af imprægneret træ fra husholdninger.

Sammenslutningen af Danske Småøer finder det afgørende at disse affaldskategorier kan afleveres på øen, og ikke i en bringeordning til fastlandet. Dette skal gælde **alle Sammenslutningens 27 ikke-brofaste øer**, uanset indbyggertal.

- Endelig skal det være muligt at indsamle/aflevere storskrald på øerne - og ikke kun i en bringeordning til fastlandet (som det er tilfældet for flere øer i dag).

Med den nye affaldsbekendtgørelse ser Sammenslutningen af Danske Småøer en oplagt og nødvendig mulighed for at få alle vores medlemsøer med i en bæredygtig ordning, der kan sikre et bedre miljø og så på de små øer. Samtidig skal det sikres at borgerne ikke forskelsbehandles med begrundelse i bopæl, selvom der er tale om øer med færre end 200 beboere.

Med venlig hilsen

Dorthe Winther

Formand

Sammenslutningen af Danske Småøer

Hov Agre 8

4245 Omø